

PLEBISCYT W KRZYWYM ZWIERCIADLE SATYRY

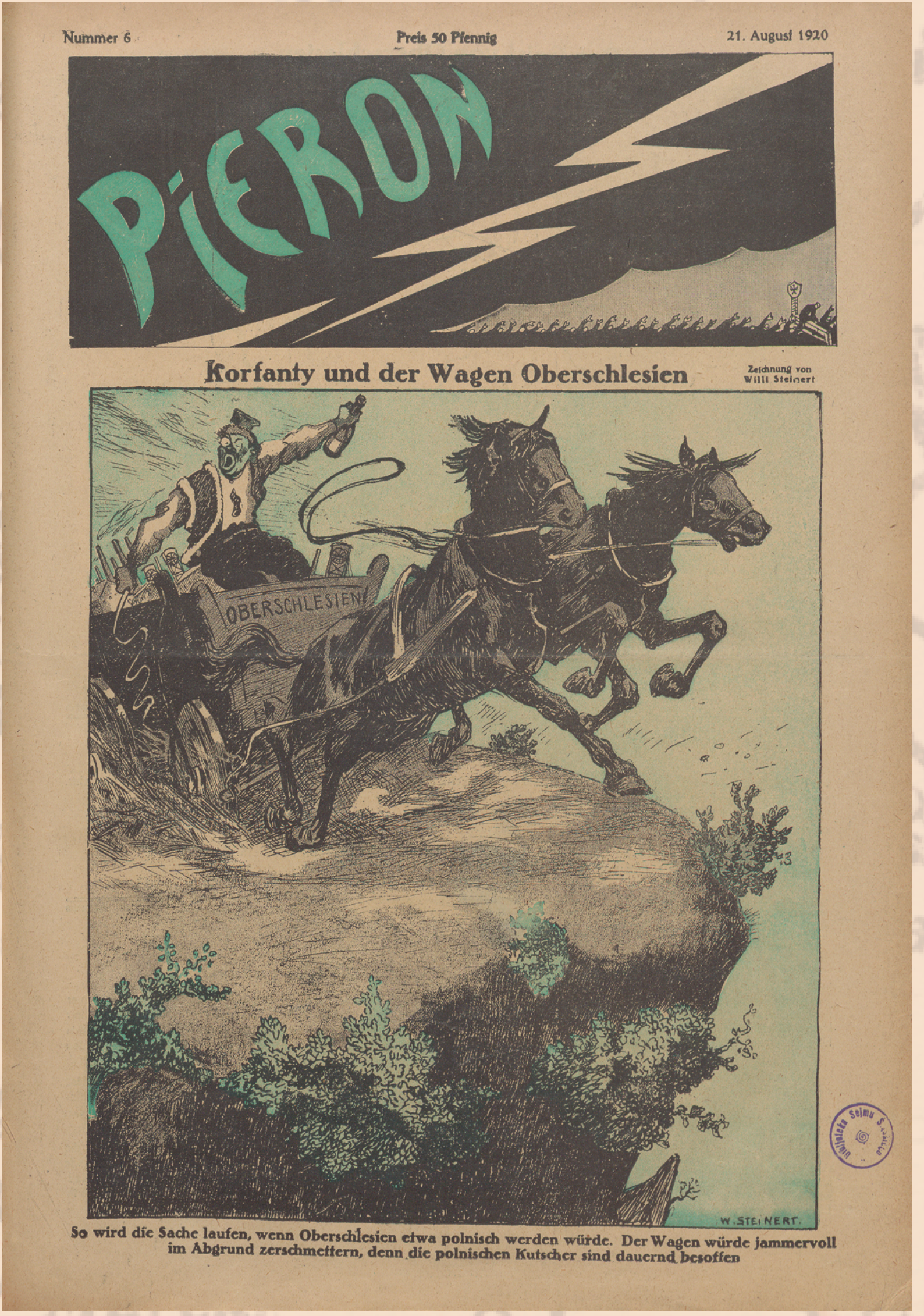
10 czerwca 1920 roku ukazał się pierwszy numer humorystycznego czasopisma „Kocynder”. Polskie pismo satyryczne cieszyło się ogromną popularnością i już 17 lipca strona niemiecka odpowiadała podobnym periodykiem, który tytułem „Pieron” nawiązywał do popularnego przekleństwa używanego na Śląsku, a okładką do burzy z piorunami. Czasopisma dialogowały ze sobą, często odnosiły się do tekstów i rysunków drugiej strony.

Głównym plastykiem „Kocyndra” był Stanisław Ligoń, którego wspomagali Antoni Romanowicz, Stanisław Antoniewicz, Kazimierz Grus i Maja Berezowska. Z kolei do „Pierona” zaangażowano uznanych berlińskich grafików o doskonałym warsztacie, ale słabej znajomości realiów górnośląskich, byli to: Heinrich Zille, Willi Steinert (specjalizujący się w karykaturach Wojciecha Korfanteo) i Paul Halke. Polscy i niemieccy graficy publikowali plebiscytowe karykatury także w innych wydawnictwach: polskie „So Seht Ihr Aus!” i „Górny Śląsk” oraz niemiecki „Pieron-Buch”.

W zbiorach Biblioteki Śląskiej zachowały się unikatowe albumy z oryginalnymi rysunkami Stanisława Ligoniego, Antoniego Romanowicza i Stanisława Antoniewicza z projektami ilustracji publikowanych w „Kocyndrze”, „Górnym Śląsku” i „So Seht Ihr Aus!”.

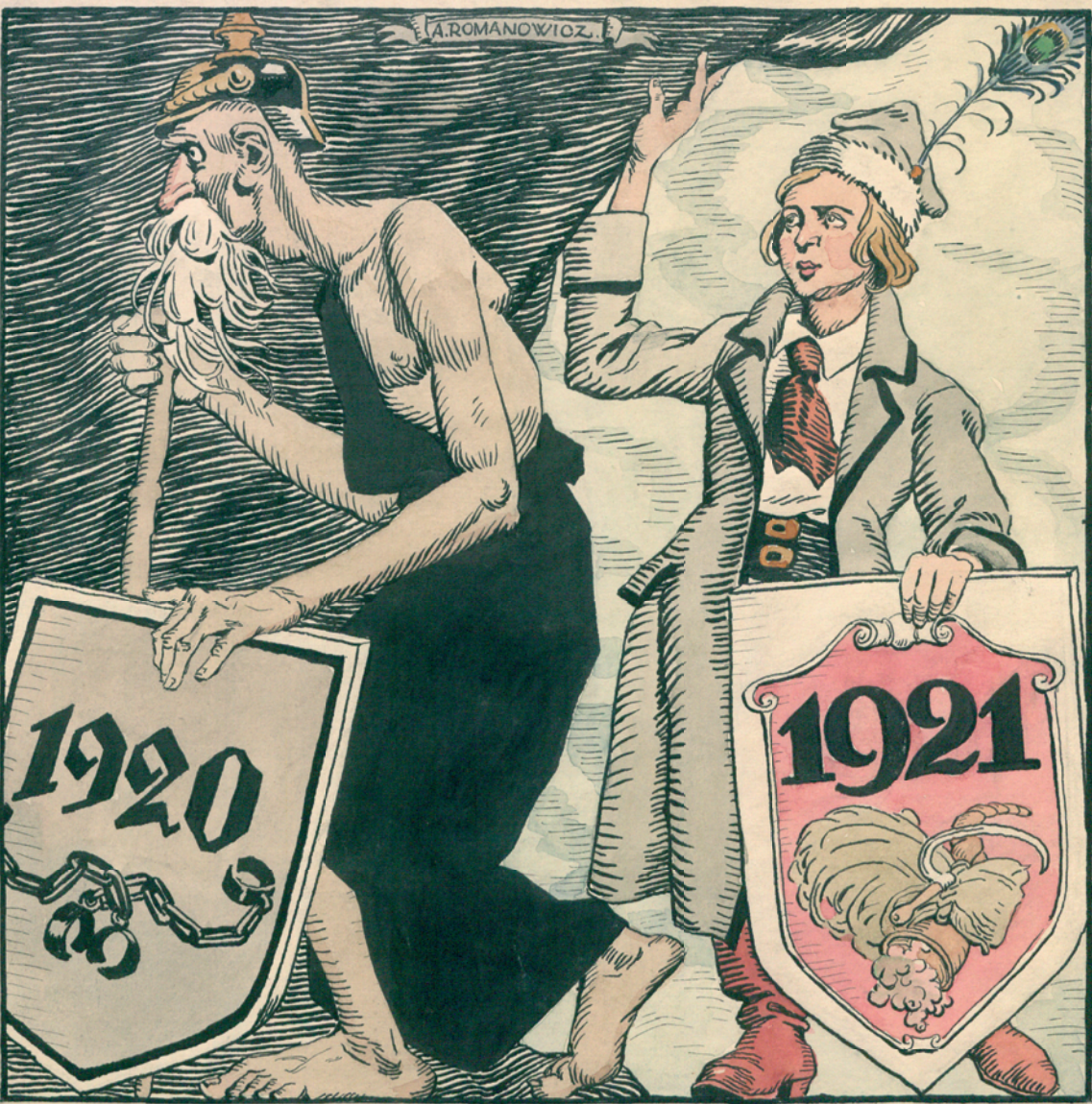
Rysunek Heinricha Zillego W polskim rządzie (z niemieckiego „Pierona”) oraz odpowiedź Stanisława Ligoniego na dzieło „latrynowego malarza z Berlina” (grafika publikowana w „Kocyndrze” i w „So Seht Ihr Aus!”).

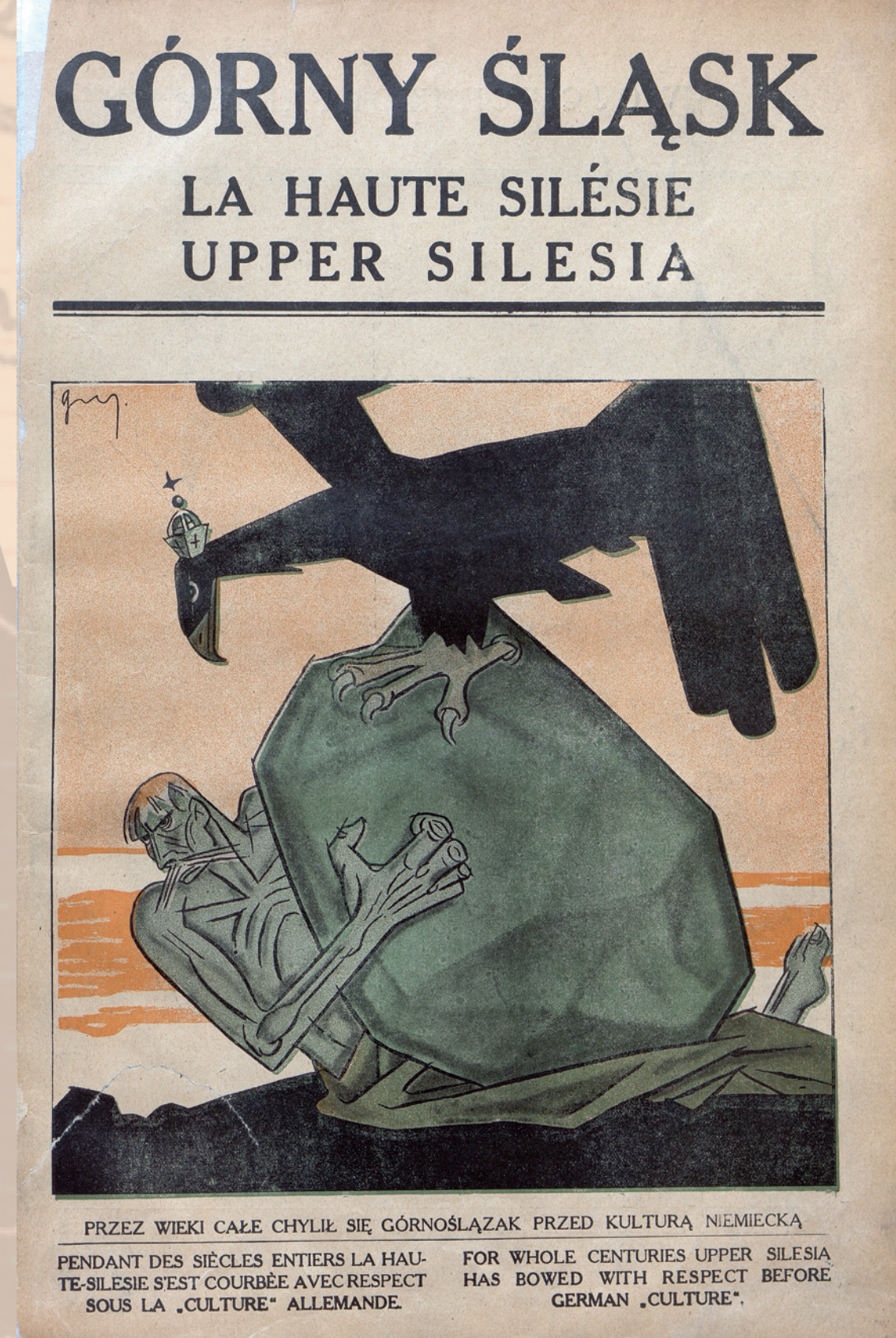
Okładka „Pierona” z karykaturą Wojciecha Korfanteo jako pijanego woźnicy wiodącego Górny Śląsk w przepaść (rys. Willi Steinert).

Wybór ilustracji i tekstów z niemieckiego „Pierona” (wydany w formie osobnej książeczki) oraz reklama publikacji.

Oryginalny rysunek Antoniego Romanowicza oraz okładka noworocznego wydania „Kocyndra” (1 1921) z grafiką uzupełnioną propagandowymi napisami.

Okładki propolskich jednodzińówek satyrycznych z rysunkami Kazimierza Grusa.

